

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

ข้าขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย

เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

ครูผู้สอน ครูธีรสุด ฉำทรัพย์

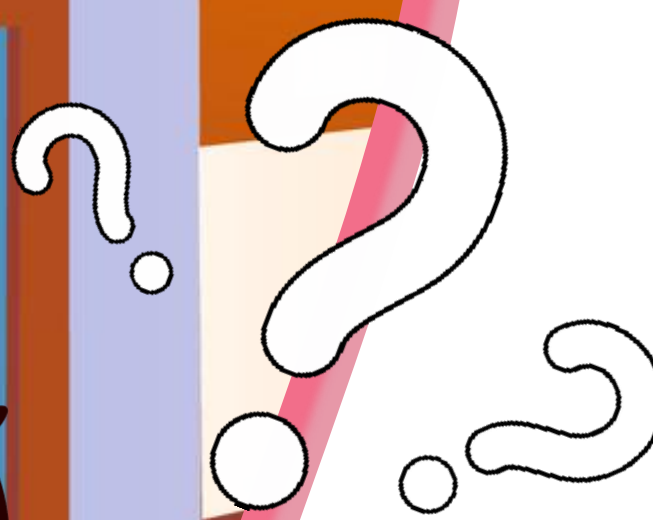
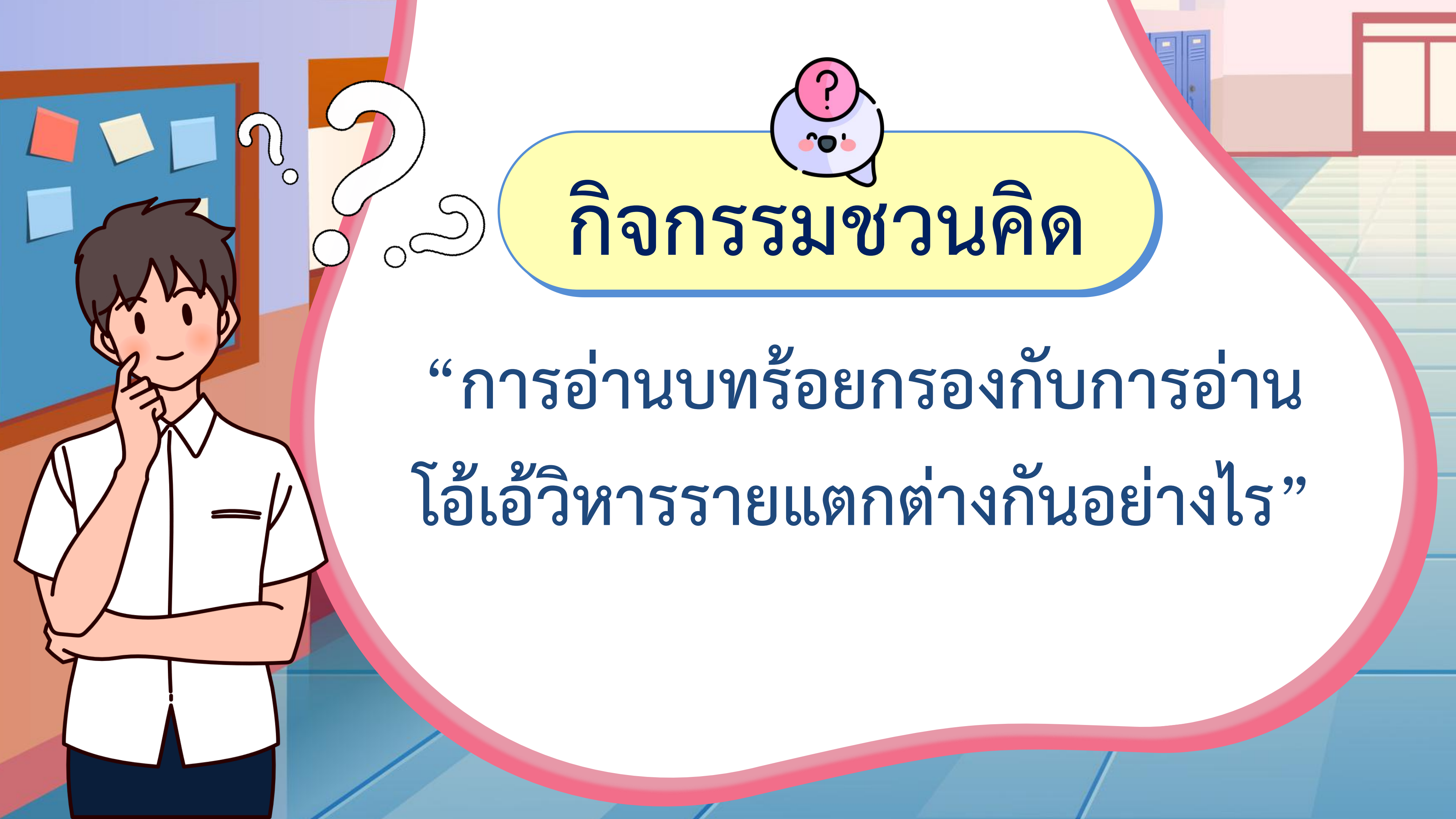
เรื่อง เสนาะเสียง สำเนียงหวาน (๒)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้
๒. อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ แบบทำนองเสนาะได้
๓. ร่วมกิจกรรมการอ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้

กิจกรรมชวนคิด

“การอ่านบทร้อยกรองกับการอ่าน
โอ้เอ้วิหารรายแตกต่างกันอย่างไร”

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ยานี ๑๑ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะ
คำประพันธ์ ดังนี้

๑. **บท** บทหนึ่ง มี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ บาทหนึ่ง
แบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคหน้า มี ๕ คำ วรรคหลัง มี ๖ คำ
บทหนึ่งจึงมี ๔ วรรค

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

๒. **สัมผัส** กาพย์ยานี ๑๑ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๒.๑ สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓
ของวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้าย
ของวรรคที่ ๓

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

สำหรับวรรคที่ ๓ กับวรรคที่ ๔ ไม่บังคับสัมผัส แต่ถ้า
คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ส่งไปสัมผัสกับคำที่ ๓ ของ
วรรคที่ ๔ ก็จะทำให้ไพเราะยิ่งขึ้น

๒.๒ สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายบาทที่ ๒
ของบทต้น ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทแรกใน
บทถัดไป

ข้อแนะนำในการอ่านภาพยนตร์ยานี้

การอ่านภาพยนตร์ยานี้ ๑๑ มีวิธีการอ่านทำนองเสนาะเช่นเดียวกับหลักการอ่านทำนองเสนาะโดยทั่วไปที่ได้กล่าวไว้ แต่มีหลักการอ่านเฉพาะภาพยนตร์อยู่บ้าง ดังนี้

๑. **การแบ่งจังหวะ** ภาพยนตร์ยานี้ วรรคหน้าแบ่งจังหวะเป็น ๒ - ๓ ส่วนวรรคหลังแบ่งเป็น ๓ - ๓

ข้อเสนอแนะในการอ่านกาพย์ยานี

๒. **การใส่ทำนอง** กาพย์ยานี มีทำนองดังนี้
บาทเอกออกเสียงลงต่ำ ส่วนบาทโทออกเสียง
ต้นวรรคขึ้นเสียงสูง

ข้อเสนอแนะในการอ่านกาพย์ยานี

๓. **การใส่อารมณ์** ในการอ่านกาพย์ควรใส่อารมณ์
สอดแทรกลงไปในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
และบรรยากาศโดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่าน
ให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านถ่ายทอดอารมณ์ออกมา
เป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

ลงมือทำ จดจำได้

ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้

แล้วลงมือปฏิบัติ

จากนั้นให้นำเสนอตามลำดับ

ใบความรู้ที่ ๔

เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วหาราย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ยานี ๑๑ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง มี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ บาทหนึ่งแบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคหน้า มี ๕ คำ วรรคหลัง มี ๖ คำ บทหนึ่งจึงมี ๔ วรรค

๒. สัมผัส กาพย์ยานี ๑๑ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๒.๑ สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ ๓

สำหรับวรรคที่ ๓ กับวรรคที่ ๔ ไม่บังคับสัมผัส แต่ถ้าคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ส่งไปสัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๔ ก็จะทำให้ไพเราะยิ่งขึ้น

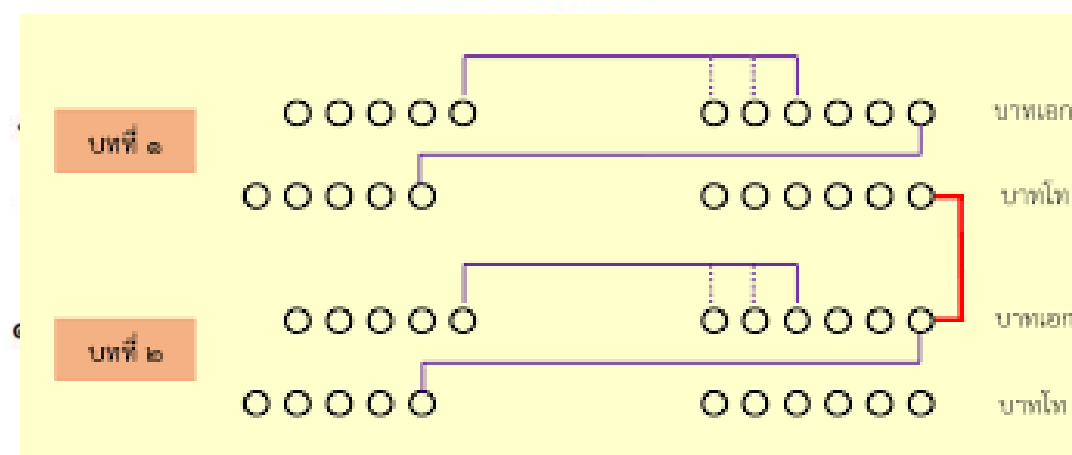
๒.๒ สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายบาทที่ ๒ ของบทต้น ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทแรกในบท ถัดไป

ข้อเสนอแนะในการอ่านกาพย์ยานี

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑ มีวิธีการอ่านทำนองเสนาะเช่นเดียวกับหลักการอ่านทำนองเสนาะโดยทั่วไป ที่ได้กล่าวไว้ แต่มีหลักการอ่านเฉพาะกาพย์อยู่บ้าง ดังนี้

๑. การแบ่งจังหวะ กาพย์ยานี วรรคหน้าแบ่งจังหวะเป็น ๒ - ๓ ส่วนวรรคหลังแบ่งเป็น ๓ - ๓

แผนผังฉันทลักษณ์

ใบความรู้ที่ ๕

เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

กาพย์ยานี ๑๑

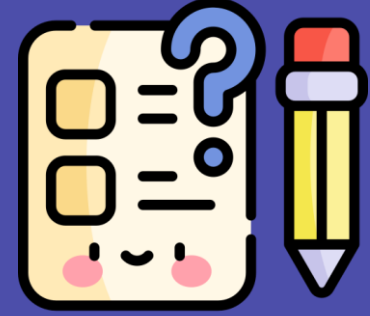
ตัวอย่าง

ลิงค่าง/ครางโครกครอก
ชะนี/วิเวกวอน
ลูกนก/ยกปีกป้อง
แม่นก/ปกปีกเคียง

ฝูงจิ้งจอก/ออกเห่าหอน
นกหกร่อน/นอนรังเรียง
อ้าปากร้อง/ซอแซ่เสียง
เสียงลูกอ่อนป้อนอาหาร

กาพย์พระไชยสุริยา ของ สุนทรภู่

๒. การใส่ทำนอง กาพย์ยานี มีทำนองดังนี้ บาทเอกออกเสียงลงต่ำ ส่วนบาทโทออกเสียงต้นวรรคขึ้นเสียงสูง
๓. การใส่อารมณ์ ในการอ่านกาพย์ควรใส่อารมณ์สอดแทรกลงไปในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบรรยากาศโดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านถ่ายทอดอารมณ์ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

ใบงานที่ ๕

เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัບขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย / เพื่อแบ่งจังหวะการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ที่ถูกต้อง แล้ว
เลือกบทอ่านมา ๓ บท เพื่อทดสอบการอ่าน

สาธุสะจะขอไหว้

พ่อแม่แลครูบา

ข้าเจ้าเอา ก ข

แก้ไขในเท่านี้

จะร่ำคำต่อไป

ธณีนีมีราชา

ชื่อพระไชยสุริยา

ชื่อว่าสุมาลี

ข้าเฝ้าเหล่าเสนา

พ่อค้ามาแต่ไกล

ไพร่ฟ้าประชาชี

ทำไร่เขาไถนา

อยู่มาหมู่ข้าเฝ้า

ที่หน้าตาดีดี

คำเข้าเฝ้าสี่ขอ

หาได้ให้ภริยา

ไม่จำคำพระเจ้า

ถือดีมีข้าไท

คดีที่มีคู่

ใครเอาเข้าปาลามา

ที่แพ่แก่ชนะ

ข้าฉ้อก็ได้ดี

พระศรีไตรสรนา

เทวดาในราศี

เข้ามาต่อ ก กา มี

ดีมีดีอย่าตรีชา

พอล่อใจกุมารา

เจ้าพาราสาวะถี

มีสุตามะเหลี

อยู่บุรีไม่มีภัย

มีกิริยาอัชฌาสัย

ได้อาศัยในพารา

ชาวบุรีก็ปรีดา

ได้เข้าปลาแลสาลี

ก็หาเยวนารี

ทำมโหรีที่เคหา

เข้าแต่หอล่อกามา

โลโกพาให้บ้าใจ

เหไปเข้าภาษาไสย

ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา

คือไก่หมูเจ้าสุภา

ให้สุภาดีกว่าดี

ไม่ถือพระประเวณี

ไล่ดำตีมีอาญา

กาพย์ฉบัง ๑๖

- ๑ ขึ้นกวจงจำสำคัญ ทั้งกนปนกัน
รำพันมิ้งไม้ในดง
- ๑ ไกรกร่างยางยุงสูงระหง ตลิ่งปลิงปริงประยงค์
คันทรงส่งกลิ่นฝิ่นฝาง

กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘

๑ ขึ้นใหม่ใน กน

ระคนกันไป

มานอนในไพร

แทนไพชยนต์สถาน

ก กา ว่าปน

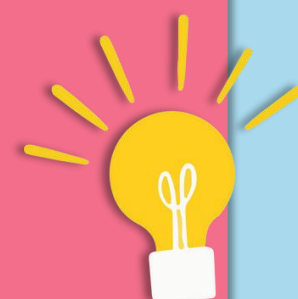
เอ็นดูภูธร

มณฑลต้นไทร

สรุป

การฝึกการอ่านกาพย์ยานี ๑๑
มีผลดีต่อการฝึกอย่างไร

คำไหนใช้ถูก

สับสนยัน

สับสนญ์

สหัสสนัยน์

[สะหัดสะ-] น. พันตา หมายถึง พระอินทร์.

(ป. สหสฺสเนตฺต, สหสฺสนยน; ส. สหสฺรเนตร, สหสฺรนยน).

ภาพจากปัญญาประดิษฐ์

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ สืบค้นเมื่อ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๘

ស័ស័

